

Остапенко Я.О.

*Національна академія Державної податкової служби України*

## НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКЦІЇ ЗА ЕЛЕМЕНТАМИ ТА СТАТТЯМИ КАЛЬКУЛЯЦІЇ

Запровадження і розвиток ринкових відносин в Україні вимагають інтенсивного розвитку виробництва продукції (робіт, послуг), що супроводжуються широким використанням досягнень науки і техніки, покращенням якості продукції, підвищенням продуктивності праці, скороченням трудових і матеріальних витрат, ця вимога може бути виконана шляхом комплексного взаємо узгодженого використання всіх економічних форм, що впливають на зміст господарського механізму.

Серед них - облік витрат на виробництво та собівартості продукції.

Відповідно до нормативної та законодавчої бази України, витрати, які включаються до собівартості продукції (робіт, послуг), групуються за елементами:

- 1) матеріальні витрати;
- 2) витрати на оплату праці;
- 3) відрахування на соціальні заходи;
- 4) амортизація;
- 5) інші операційні витрати;
- 6) інші затрати;

Якщо прослідкувати склад витрат на виробництво за елементами витрат, починаючи з початку 90-х років, то вони між собою дещо відрізняються. І хоча зміни в складі витрат за елементами незначні і прослідковуються в таких елементах як „Матеріальні витрати”, „Амортизація”, та „Інші витрати”, але вони, в свою чергу, призводять до змін у веденні обліку витрат. Це пояснюється, насамперед, визнанням України як самостійної держави та переходом її на умови ринкових відносин, що призводить до необхідності постійного вдосконалення бухгалтерського обліку; обліку витрат на виробництво зокрема.

Але, на нашу думку, такий склад витрат носить більш узагальнений характер про витрати підприємства і для спрощення ведення їх обліку та цілей аналізу,

витрати необхідно більш деталізувати. Це стосується такого елементу як інші операційні витрати, що дасть можливість отримати більш детальну інформацію про витрати в поелементному розрізі.

Для узагальнення інформації про економічні елементи витрат у новому Плані рахунків передбачений клас рахунків 8 „Витрати за елементами “. Окремому елементу витрат відповідає окремий синтетичний рахунок із субрахунками, які деталізують склад кожного елементу витрат. В попередньому Плані рахунків подібних за призначенням рахунків не було, тому потрібну інформацію доводилось одержувати шляхом вибірки даних з регістрів синтетичного обліку витрат. З цих позицій запровадження синтетичних рахунків для нагромадження інформації про витрати в розрізі економічних елементів слід оцінювати позитивно. За допомогою рахунків класу 8 можна зручно формувати інформацію для відповідного другого розділу Звіту про фінансові результати: „Елементи операційних витрат“, так як назви рахунків абсолютно співпадають.

Але, на нашу думку, для забезпечення термінологічної єдності понятійних непорозумінь доцільно рахунок 85 «Інші затрати» змінити на «Інші витрати», оскільки Інструкцією про застосування Плану рахунків встановлено, що цей рахунок призначено для обліку витрат, а не затрат на інвестиційну та фінансову діяльність підприємства. Також рахунки 84 «Інші операційні витрати» та 85 «затрати» є узагальненими рахунками, так як об'єднують різні види витрат. Тому, ми пропонуємо їх розукрупнити і відобразити це на відповідних субрахунках.

Облік витрат за економічними елементами не дозволяє обчислювати собівартість окремих видів продукції та встановлювати обсяг витрат конкретних підрозділів підприємств. Його доповнюють обліком витрат за статтями калькуляції - в залежності від їх призначення та місця виникнення.

На відміну від обліку витрат за економічними елементами для накопичення витрат за статтями калькуляції необхідно робити вибірку з регістрів синтетичного обліку, та й державна бухгалтерська та статистична звітність не

передбачає групування собівартості продукції за статтями калькуляції, що призводить до громіздкості обліку цих витрат, а відповідно й незручності.

На нашу думку, для обліку витрат за статтями калькуляції, у складі мису 9 «Витрати діяльності» необхідно запровадити рахунки, які б відповідали типовій номенклатурі статей калькуляції, а у складі державної бухгалтерської та статистичної звітності передбачити розділ для відображення витрат виробництва за статтями калькуляції, що призведе до зручності формування, обліку; аналізу та контролю за витратами виробництва, а відповідно й собівартістю продукції, що виготовляється.

#### Література:

1. Закон України „ Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.1999р.// Все про бухгалтерський облік. - 2000. - № 34.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 „Витрати" // Дебет-Кредит. Документи для роботи. - 2000. - №5. - С. 82 -85.
3. Буфатіна І. Особливості обліку витрат за національними стандартами /7 Все про бухгалтерський облік. - 2000. - №14. - С. 9-12.
4. Курило Г. Облік загально виробничих витрат та їх вплив на виробничу собівартість продукції (робіт, послуг) // Науковий вісник. 36. наук, праць АДПСУ. 2001.-№4-С. 109.
5. Ластовецький В. Облік і контроль технологічної та виробничої собівартості // Бухгалтерський облік і аудит. - 2004. - №5- С. 17-19.